

HANS VAN WERVEKE

1924

Van Werveke, Johannes, Hendrik, Cornelis (gezegd Hans), werd geboren te Gent op 22 januari 1898.

Volbracht zijn middelbare studiën aan het Koninklijk Atheneum te Gent, zijn hogere studiën aan de Rijksuniversiteit te Gent (doctor in de letteren en wijsbegeerte op 12 oktober 1922). Behaalde het diploma van candidaat-archivaris

op 17 november 1923.

Werd benoemd tot docent aan de Rijksuniversiteit te Gent en aldaar belast met de Nederlandse cursus „Inwendige staatkundige geschiedenis van België” bij K.B. van 20 september 1924. Aan zijn leeropdracht werd bij K.B. van 7 oktober 1925 toegevoegd de „Geschiedkundige kritiek en haar toepassing op een tijdperk van de geschiedenis” (partim), en bij K.B. van 30 mei 1929 de „Oefeningen over de geschiedenis” (partim), beide in het Nederlands te doceren.

Werd benoemd tot buitengewoon hoogleraar bij K.B. van 30 september 1930 en tot gewoon hoogleraar bij K.B. van 11 september 1933 (met ingang van 1 oktober 1933).

Aan zijn bevoegdheid werd bij K.B. van 15 oktober 1932 toegevoegd de cursus „Maatschappij en instellingen der moderne tijden”, in vervanging

van H. Van Houtte, die er op zijn verzoek van werd ontlast.

Na de Tweede Wereldoorlog werd hij zelf, op zijn verzoek, van vermelde cursus ontlast, en bij besluit van de Prins-Regent dd. 28 december 1945 belast met de cursus „Economische geschiedenis met inbegrip van de numismatiek en van de geschiedenis der munt”, in vervanging van wijlen H. E. de Sagher, cursus die hij in feite reeds sedert 1941 doceerde ingevolge een besluit van de secretaris-generaal dd. 1 januari 1941.

Zijn leeropdracht omvatte dus op 1 januari 1959, met inachtneming van de benamingen van de cursussen zoals zij voorkomen in de wet van 21 mei 1929: Geschiedenis van België met de geschiedenis van Belgisch Congo (cand. L. en W., id. K. en O.);

Oefeningen over vraagstukken uit de geschiedenis (partim cand. L. en W., groep gesch.);

Geschiedkundige kritiek en haar toepassing op een tijdperk der geschiedenis (partim, lic. L. en W., groep gesch.);

Economische geschiedenis met inbegrip van de numismatiek en de geschiedenis der munt (keuzevak, lic. L. en W., groep gesch.).

Secretaris van de Faculteit der L. en W. in 1938-1939, deken in 1939-1940, secretaris van de Academieraad in 1953-1954, lid van de Raad van Beheer (1953-1955).

Bekroond door de Académie Royale de Belgique voor een antwoord op een prijsvraag van de jaarlijkse wedstrijd van 1930, met de Anton Bergmannprijs voor het tijdperk 1930-1935. Titularis van de Vijfjaarlijkse Staatsprijs voor de Nationale Geschiedenis (tijdperk 1946-1950).

Werkend lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, enz., klasse der letteren (besluit van de secretaris-generaal dd. 8 juli 1941, bekrachtigd door besluit van de Prins-Regent dd. 11 juli 1945), bestuurder van de klasse in 1953. Plaatsvervangend lid van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis (30 oktober 1947). Buitenlands lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie voor Wetenschappen (1950).

Lid van het bestuurscomité van het Belgisch Historisch Instituut te Rome (besluit van de Prins-Regent van 30 december 1947), adjunct-beheerder van de Academia Belgica (19 maart 1948), lid (1949) en voorzitter (1958) van de 20ste commissie van het N.F.W.O., lid van de Raad van Beheer van het N.F.W.O. (1950-1955).

Lid van de Hansische Geschichtsverein (1934), van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden (1935), van het Nederlands Economisch-Historisch Archief (1935), lid (1935), daarna erelid van het Historisch Genootschap gevestigd te Utrecht (1939), lid van The Economic History Society (1953), lid van de Vereniging tot Uitgaaf van de Bronnen van het Oud-Vaderlandsche Recht (1954). Redactiesecretaris voor België van de Bijdragen voor de Geschiedenis der Nederlanden (sedert de oprichting in 1946), voorzitter van de Maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent (1953), voorzitter van de Zuid-nederlandse Maatschappij voor Taal- en Letterkunde en Geschiedenis (1956-1958). Eredactor van de Rijksuniversiteit te Utrecht (1961).

PUBLIKATIES VAN HANS VAN WERVEKE

IN BOEKVORM (1)

- Het bisdom Terwaan van den oorsprong tot het begin der veertiende eeuw.* Rec. fac. phil. lettres U.G., afl. 52, 1924.
- Kritische studiën betreffende de oudste geschiedenis van de stad Gent.* Werken fac. wijsb. en lett. U.G., afl. 69, 1933.
- De Gentsche stadsfinanciën in de middeleeuwen.* ARB, 8°, 1934.
- Marnix en Oranje.* Lectura uitgaven, 1938.
- Brugge en Antwerpen. Acht eeuwen Vlaamsche handel* (1941), (Fr. vert. : *Bruges et Anvers. Huit siècles de commerce flamand*, 1944).
- Jacques van Artevelde.* Coll. „Notre Passé”, 1942.
- Gand. Esquisse d'histoire sociale.* Coll. „Notre Passé”, 1946, (Ned. vert. : *Gent. Schets van een sociale geschiedenis*, 1947).
- De curve van het Gentse bevolkingscijfer in de 17e en de 18e eeuw.* Verh. Kwawlsk, 1948.
- Redacteurschap, samen met J. A. Van Houtte, J. F. Niermeyer, J. Presser en J. Romein, van *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, 12 dln., 1949-1958.

ALS BIJDRAGEN IN TIJDSCHRIFTEN EN VERZAMELWERKEN

- Een drietal punten betreffende de oudste geschiedenis van het bisdom Terwaan.* Annales... Émulation... Bruges, LXVI, 1923.
- Grands propriétaires en Flandre au VIIe et au VIIIe siècle.* RBPH, II, 1923.
- Comment les établissements religieux belges se procuraient-ils du vin au haut moyen âge?* RBPH, II, 1923.
- Les propriétés excentriques des églises au haut moyen âge.* RBPH, IV, 1925.
- Nieuw licht op de Frankische kolonisatie in Noord-België.* Hand. zesde Vl. Phil. Congres, 1923, 1926.
- Note sur le commerce du plomb au moyen âge.* Mélanges Pirenne, 1926.
- Le mort-gage et son rôle économique en Flandre et en Lotharingie.* RBPH, VIII, 1929.
- De rechten van den graaf van Vlaanderen op de Schelde aan de Brabantsche grens (XIVe eeuw).* Bijdr. tot de Gesch., XXI, 1930.
- De ekonomische geschiedenis van de vroege middeleeuwen.* Vl. G., XIX, 1930-31.
- Économie-nature et économie-argent. Une discussion.* Ann. Hist. Ec. Soc., III, 1931.
- De ekonomische en sociale gevolgen van de muntpolitiek der graven van Vlaanderen.* Ann. Em. Br., LXXIV, 1931.
- Een geschiedenis van de Nederlandsche taalgemeenschap.* Vl. G., XX, 1931-32.
- Over kerkbouw vóór de XIIIe eeuw.* Album Vercoullie, 1927.
- Monnaie, lingots ou marchandises? Les instruments d'échange aux XIe et XIIe siècles.* AHES, IV, 1932.
- Inflatie in vroeger tijden.* Vl. G., XXII, 1933-34.
- Bulletin historique. Histoire de Belgique.* Rev. hist., CLXXII, 1933; CLXXXI, 1937; CLXXXVI, 1939.
- Le commerce des vins français au moyen âge.* RBPH, XII, 1933.
- Monnaie de compte et monnaie réelle.* RBPH, XIII, 1934.
- De betekenis van Henri Pirenne.* Vl. G., XXIV, 1935-36.

(1) Gebruikte afkortingen:

U.G.	= Universiteit te Gent	NH	= Nederl. Historiebl.
ARB	= Académie royale de Belgique	MKVAWLSK	= Med. K. Vl. Acad. Wet.
RBPH	= Revue belge de Philologie et d'Histoire	BGN	= Bijdr. Gesch. Ned.
VL.G.	= Vlaamse Gids	HMGOG	= Hand. Maatsch. Gesch. O. Gent

- Henri Pirenne et l'histoire économique. Rev. des sc. écon., IX, 1935; herdrukt in : Henri Pirenne. *Hommages et souvenirs*, 1938.
- Les origines des bourses commerciales. Faut-il abandonner la thèse Guichardin-Ehrenberg?* RBPH, XV, 1936.
- De bevolkingsdichtheid in de IXe eeuw. Poging tot schatting.* Congres van het Oudh. en Gesch. Verb. v. Belg., 1936.
- Der flandrische Eigenhandel im Mittelalter.* Hansische Geschichtsblätter, 61. Jrg., 1936.
- Geschiedenis van Vlaanderen* (dl. II, boek III; dl. III, boek III; dl. IV, boek V; dl. V, boek V; dl. VI, boek III, samen 254 blz. handelend over de economische geschiedenis. Standaard-Boekhandel, 1936-1949.
- La banlieue primitive des villes flamandes*, in: *Études d'histoire dédiées à la mémoire de Henri Pirenne*, 1937.
- De kritiek op Des Marez' voorstelling van de Frankische kolonisatie.* NH, I, 1938.
- Hoe zien de Vlamingen hun verleden?* Vl. G., XXVI, 1937-38.
- De Vlaamse munthervorming van 1389-90.* NH, I, 1938.
- Jakob van Artevelde in het licht der geschiedenis.* Vl. G., XXVII, 1938-39.
- Marnix' levensloop en karakter*, in: *Marnix van Sinte-Aldegonde*, Brussel-Amsterdam, 1939.
- Formation et développement de la ville de Gand.* Soc. d'hist. du droit des pays flam. etc. Journées de Gand, 1939.
- Wereldgeschiedenis.* W. de Haan Utrecht — N.V. Standaard Boekhandel, 1939-40. Verspreide paragrafen in dln. II en III.
- Les manieurs d'argent dans les villes flamandes au moyen âge.* Rev. de la Banque, 1940.
- Beschouwingen over het economisch leven in de Zuidelijke Nederlanden tijdens de XVIIe en XVIIIe eeuw.* Bijdr. en Med. v. h. Hist. Gen. te Utrecht, 61ste dl., 1940.
- Brugge en Antwerpen. Naar aanleiding van een onlangs verschenen studie.* NH, III, 1940-41.
- Ambachten en erfelijkheid.* MKVAWLSK, jrg. IV, nr. 1, 1942.
- De medezeggenschap van de knapen (gezellen) in de middeleeuwsche ambachten.* MKVAWLSK, jrg. V, nr. 3, 1943.
- De historiografie van de stad Gent in de laatste dertig jaren.* Bijdr. gesch. en oudh., 1943.
- L'origine des corporations de métiers. A propos d'un livre récent.* RBPH, XXIII, 1944.
- In memoriam Prof. Dr. Johan Huizinga.* Vl. G., XXX, 1945-46.
- Kroniek (met Prof. Dr. P. J. van Winter, Dr. W. Jappe Alberts e.a.).* BGN, I-XIV, 1946-60, telkens twee kronieken par jaargang.
- Nos espèces monétaires sous l'ancien régime.* Rev. de la Banque, 1946.
- De koopman-ondernemer en de ondernemer in de Vlaamse lakennijverheid van de middeleeuwen.* MKVAWLSK, VIII, nr. 1946.
- Incivisme in onze geschiedenis.* Vl. G., XXXI, 1947.
- De „Revolutie” van deze tijd.* Vl. G., XXXI, 1947.
- De omvang van de Ieperse lakenproductie in de veertiende eeuw.* MKVAWLSK, IX, nr. 2, 1947.
- Het bevolkingscijfer van de stad Gent in de veertiende eeuw.* Miscellanea Van der Essen, 1947.
- De Gentse Vleeshouwers onder het Oud Regime. Demografische studie over een gesloten en erfelijk ambachtsgild.* HMGOG, n. r., III, 1948.
- Currency Manipulation in the Middle Ages: the Case of Louis de Male, count of Flanders.* Trans. Roy. Hist. Soc., 4th s., XXXI, 1949.
- Essor et déclin de la Flandre*, in: *Studi in onore di Gino Luzzatto*, 1949.
- Kort overzicht van de geschiedenis van Gent* (Gent. Geïllustreerde Gids, 1949.— Fr. vert. in: *Gand. Guide illustré*, 1949).
- De muntslag in Vlaanderen onder Lodewijk van Male.* MKVAWLSK, jrg. XI, nr. 5, 1949.
- De Zwarte Dood in de Zuidelijke Nederlanden (1349-1351).* MKVAWLSK, jrg. XII, nr. 3, 1950.
- Les charges financières issues du traité d'Athis (1305).* Rev. du Nord, XXXII, 1950.
- De strijd om Toynbee.* Vl. G., XXXIV, 1950.

Algemene Geschiedenis der Nederlanden, I, 1949 (inl.); II, 1950 (inl., hfst. VII, XII, XV, XVI); III, 1951 (inl., hfst. I, II, VI, VIII, X (§ 5); IX, 1956 (inl., hfst. II, IV (§ 1 tot 3), IX (§ 2)).

Aantekening bij de zogenaamde belastingpachters en wisselaars van Marinus van Reyerswael. Gentse Bijdragen tot de Kunstgeschiedenis XII, 1949-50.

Landelijke en stedelijke nijverheid. Bijdrage tot de oudste geschiedenis van de Vlaamse steden. Verslag... Hist. Gen. Utrecht, 1951.

Introduction historique, in : G. DE POERCK, *La draperie médiévale en Flandre et en Artois*, I, 1951.

Het Willems-Fonds 1851-1951. Vl. G., XXXV, 1951. Ook in : *Eeuwfeest van het Willems-Fonds*, 1951.

Het ambachtswezen te Gent. Féd. arch. hist. Belg., Ann. XXXIIIe congrès, 1951.

Uitgave van Henri-E. de Sagher, *Recueil de documents relatifs à l'histoire de l'industrie drapière en Flandre* (met J. DE SAGHER en C. WYFFELS). Deuxième partie : *Le Sud-Ouest de la Flandre depuis l'époque bourguignonne*, I, 1951, Comm. Roy, Hist., 4e.

Julius Vuylsteke's eerste contacten met het Willems-Fonds. Vl. G., XXXVI, 1952.

De economische politiek van Filips van de Elzas (1157-68 tot 1191). MKVAWLSK, jrg. XIV, nr. 3, 1952.

Groep B. *Geschiedenis*, in : *Zestig jaren onderwijs en wetenschap aan de fac. der wijsb. en lett.*, 1952.

De gebuurtedekenijen te Gent onder het Oud Regime, in : Koninklijk Verbond van de Gebuurtedekenijen der Stad Gent. Gulden Jubelviering, 1903-1953.

Hansa in Vlaanderen en aangrenzende gebieden. Hand. Emul. Brugge, XC, 1953.

Les „statuts” latins et les „statuts” français de la Hanse flamande de Londres. BCRH, CXVIII, 1953.

Munt en politiek. De Frans-Vlaamse verhoudingen vóór en na 1300. BGN, VII, 1953.

Het beeld van Filips van de Elzas, in : *Weerklank op het werk van Jan Romein*. Liber amicorum, 1953.

Industrial Growth in the Middle Ages: the Cloth Industry in Flanders. Econ. Hist. Rev., sec. ser., VI, 1954.

Nogmaals: de Zwarte Dood in de Nederlanden. BGN, VIII, 1954.

Opgravingen en navorsingen in verband met de oudste geschiedenis van de stad Gent. BGN, IX, 1954.

Demografische problemen in de Zuidelijke Nederlanden (17e en 18e eeuw). MKVAWLSK, jrg. XVII, nr. 1, 1955.

De Gentse Sint-Niklaasparochie in 1681. Demografisch-historische studie. HMGOG, n. r., IX, 1955.

Les villes belges. Histoire des institutions économiques et sociales. Recueils Jean Bodin, VII, 1955.

L'histoire urbaine en Belgique. Viertelj. Soz. Wirtsch. Gesch., 43, 1956.

La densité de la population belge au cours des âges, in : *Studi in onore di Armando Saporì*, 1957.

Katholieken en Protestanten in de geschiedenis van de Nederlanden. Vl. G., XLI, 1957.

De Gouden Eeuw der Grote Steden. Inleiding tot de catalogus van de gelijknamige tentoonstelling, Gent, 1958. Ook in Fr. vert. : *L'âge d'or des grandes cités*.

Das Wesen der flandrischen Hansen. Hansische Geschichtsblätter, 76. Jrg., 1958.

Les comtes de Flandre et de Hainaut. Exposition France-Belgique, Lille, 1958.

De memoires van Paul Hymans. Vl. G., XVII, 1958.

Lodewijk, graaf van Nevers en van Réthel, zoon van de graaf van Vlaanderen (1273?-1322). Een mis-kende figuur. MKVAWLSK, jrg. XX, 1958, nr. 7.

La famine de l'an 1316 en Flandre et dans les régions voisines. Revue du Nord, XLI, 1959.

Stad. Middeleeuwse stad. Historische W.P. encyclopedie, III, 1959.

Bijdrage tot een nieuwe uitgave van de Annales Gandenses (Dancwerck. Opstellen aangeboden aan Prof. Dr. Th. Enklaar ter gelegenheid van zijn vijfenzestigste verjaardag. Groningen, 1959).

De geschiedenis van het Vlaams-nationalisme, naar aanleiding van een onlangs verschenen studie. Vl. G., XLIV, 1960.

Henri Pirenne. Hand. Kon. Comm. voor Gesch., CXXV, 1959.

Bronnenmateriaal uit de Brugse Stadsrekeningen betreffende de Hongersnood van 1316. Hand. Kon. Comm. voor Gesch., CXXV, 1959.

Castrum en Oudburg te Gent. Bijdrage tot de oudste geschiedenis van de Vlaamse steden (met A. E. VERHULST). HMGOG, n. r., dl. XIV, 1960.